

**Uchwała Nr 43/IX/03
Rady Powiatu Bydgoskiego
z dnia 3 lipca 2003r.**

w sprawie: „Powiatowego programu przeciwdziałania bezrobociu oraz aktywizacji lokalnego rynku pracy”.

Na podstawie art. 12 pkt 9 c ustawy z dnia 5 czerwca 1998r. o samorządzie powiatowym (Dz.U. z 2001r. Nr 142, poz. 1592 oraz z 2002r. Nr 23, poz. 220, Nr 62, poz. 558, Nr 113, poz. 984, Nr 153, poz. 1271, Nr 200, poz. 1688, Nr 214, poz. 1806)

**Rada Powiatu Bydgoskiego
uchwala, co następuje:**

§ 1

Przyjąć „Powiatowy program przeciwdziałania bezrobociu oraz aktywizacji lokalnego rynku pracy”, stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2

Wykonanie uchwały powierza się Zarządowi Powiatu.

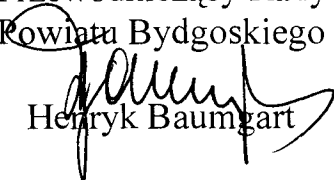
§ 3

Starosta przedstawi Radzie Powiatu roczne sprawozdanie z realizacji programu w pierwszym półroczu każdego następnego roku.

§ 4

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady
Powiatu Bydgoskiego

Henryk Baumgart

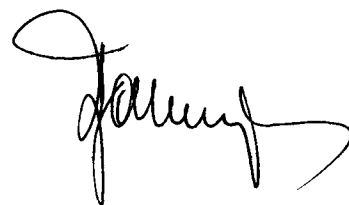
Uzasadnienie

Na podstawie art. 12, pkt 9 c ustawy z dnia 5 czerwca 1998r. o samorządzie powiatowym (Dz. U. z 2001r. Nr 142, poz. 1592 oraz z 2002r. Nr 23, poz. 220, Nr 62, poz. 558, Nr 113, poz. 984, Nr 153, poz. 1271, nr 200, poz. 1688 i Nr 214, poz. 1806) uchwalenie „Powiatowego programu przeciwdziałania bezrobociu oraz aktywizacji lokalnego rynku pracy” należy do wyłącznej właściwości Rady Powiatu.

Liczba bezrobotnych w powiecie bydgoskim wynosi ponad 7 tysięcy osób i w roku bieżącym nie przewiduje się istotnej poprawy sytuacji.

Przedłożony „Program przeciwdziałania bezrobociu oraz aktywizacji lokalnego rynku pracy” zawierający propozycje działań w zakresie promocji zatrudniania i aktywizacji zawodowej osób pozostających bez pracy, modyfikacji instytucjonalnej obsługi bezrobotnych i partnerów rynku pracy, obsługi zwolnień grupowych, działań na rzecz integracji społecznej, przeciw wykluczeniu społecznemu, edukacji, rozwoju przedsiębiorczości i innych inicjatyw wychodzi naprzeciw oczekiwaniom osób pozostających bez pracy i przedsiębiorców.

Dla osiągnięcia celów wytyczonych w programie niezbędne jest współdziałanie instytucji samorządowych, rządowych, organizacji pozarządowych oraz innych partnerów, którzy w swoich programach mają zawarte szeroko rozumiane działania na rzecz rozwoju przedsiębiorczości społeczeństwa oraz poprawy sytuacji na rynku pracy.

Załącznik

do Uchwały Nr 43/IX/03

Rady Powiatu Bydgoskiego

z dnia 3 lipca 2003r.

**POWIATOWY PROGRAM
PRZECIWDZIAŁANIA BEZROBOCIU
ORAZ AKTYWIZACJI
LOKALNEGO RYNKU PRACY
NA LATA 2003 - 2006**

Bydgoszcz, lipiec 2003r.

Spis treści

Wprowadzenie	1
Finanse Powiatowego Urzędu Pracy w Bydgoszczy za rok 2002	3
Środki finansowe na aktywizację lokalnego rynku pracy w Powiecie Bydgoskim w 2003 roku	4
Ogólna charakterystyka rynku pracy Powiatu Bydgoskiego.....	6
Zestawienia tabelaryczne:	
zarejestrowani bezrobotni według miast i gmin.....	12
struktura bezrobotnych wg wieku.....	13
struktura bezrobotnych wg czasu pozostawania bez pracy.....	13
struktura bezrobotnych wg wykształcenia	14
struktura bezrobotnych wg stażu pracy.....	14
wyłączenia z ewidencji osób bezrobotnych.....	15
Bezrobocie w Bydgoszczy i Powiecie Bydgoskim (mapka)	16
Powiatowy Program Przeciwdziałania Bezrobociu i Aktywizacji Lokalnego Rynku Pracy.....	17
Działania na rzecz osób bezrobotnych i zagrożonych zwolnieniem z pracy.....	18
I. Promocja zatrudnienia i aktywizacji zawodowej osób pozostających bez pracy (w tym absolwentów) i zagrożonych zwolnieniem z pracy.....	18
II. Modyfikacja instytucjonalnej obsługi osób bezrobotnych i partnerów rynku pracy.....	19
III. Działania na rzecz integracji społecznej, przeciw wykluczeniu społecznemu	20
IV. Inne przedsięwzięcia	21
V. Edukacja na rynku pracy	22
VI. Promocja zatrudnienia młodzieży	23
VII. Promocja i rozwój lokalnej przedsiębiorczości	24

WPROWADZENIE

Bezrobocie w Powiecie Bydgoskim dotyka już wszystkie grupy zawodowe.

W szczególnie trudnej sytuacji są absolwenci szkół, którzy borykają się z problemem nabycia doświadczenia zawodowego.

Bardzo trudno jest osobom o niskich kwalifikacjach zawodowych, gdyż pracodawcy nie tworzą miejsc pracy prostej.

Wbrew zapisom ustawowym osoby w wieku powyżej 40 roku życia nie mają równych szans na rynku pracy, szczególnie dotyczy to kobiet.

W roku 2003 prognozy rządowe nie przewidują spadku bezrobocia, a jedynie zahamowanie jego wzrostu.

Miejsca pracy tworzą pracodawcy. Zagadnienia związane z ożywieniem gospodarki Powiatu Bydgoskiego oraz rozwojem przedsiębiorczości są ujęte w Powiatowym Programie Wspierania Rozwoju Wsi z kwietnia 2003r.

Uwzględniając powyższe „Powiatowy program przeciwdziałania bezrobociu oraz aktywizacji lokalnego rynku pracy” nie powtarza zawartych tam rozwiązań.

Opracowując Program przyjęto formułę planowania realistycznego i zasadę, iż przyjęcie Programu nie spowoduje dodatkowych skutków finansowych dla samorządu powiatowego. Program jest spójny ze Strategią Zrównoważonego Rozwoju Powiatu Bydgoskiego. Przedstawione w opracowaniu działania realizowane są przez Starostę, który przy udziale m. in. jednostki organizacyjnej - powiatowy urząd pracy - współdziała z organizacjami pozarządowymi i instytucjami zajmującymi się problematyką zatrudnienia i przeciwdziałania bezrobociu a w szczególności z samorządami gmin oraz z organizacjami związków zawodowych i pracodawców.

Współpraca partnerów społecznych w wykonaniu zadań rokuje na realizację celów objętych Programem a w szczególności zwiększy szanse na pracę mimo braku równowagi na rynku pracy.

Większość założeń zawartych w Programie jest już realizowana; poszczególne zadania wdrażane są sukcesywnie, w miarę pozyskiwania środków finansowych.

Powiatowy Program Przeciwdziałania Bezrobociu i Aktywizacji Lokalnego Rynku Pracy skierowany jest do osób bezrobotnych, absolwentów szkół oraz przedsiębiorców z terenu Powiatu Bydgoskiego. Zawiera także rozwiązania z zakresu zatrudnienia socjalnego i wolontariatu, które wejdą w życie w całości od 2004r. zgodnie z zapisami ustawowymi.

Program nie obejmuje bardzo istotnego dla osób bez pracy zagadnienia osłonowego to jest uzyskania w Powiecie Bydgoskim prawa do 12 - miesięcznego okresu pobierania zasiłku. Wszystkie dotychczasowe starania u kolejnych ministrów, interpelacje poselskie nie dały efektu i nie uruchomiły ścieżki legislacyjnej w kierunku uznania ustawowo, iż okres pobierania zasiłku dla bezrobotnych jest uzależniony od stopy bezrobocia w powiecie. Nadal minister uważa, iż wyznacznikiem okresu pobierania zasiłku dla bezrobotnych ma być uśredniona stopa bezrobocia na obszarze działania powiatowego urzędu pracy. Zasadnym wydaje się podjęcie w 2004r. kolejnych prób na szczeblu rządowym i wśród parlamentarzystów województwa kujawsko - pomorskiego, przy udziale wojewody z jednoczesnym wywołaniem uchwał wszystkich samorządów gminnych i samorządu powiatu bydgoskiego celem zmiany niekorzystnej dla bezrobotnych sytuacji.

Projekt programu został przygotowany przez Powiatowy Urząd Pracy w Bydgoszczy z uwzględnieniem propozycji zgłoszonych przez wydziały Starostwa Powiatowego w Bydgoszczy.

**FINANSE POWIATOWEGO URZĘDU PRACY
W BYDGOSZCZY ZA ROK 2002.**

Łącznie wszystkie wydatki PUP w 2002r. wyniosły:

115.222,3 tys. zł

z tego:

wydatki budżetowe:

a) dotyczące jednostki - 2.694,0 zł,

b) składka zdrowotna - 2.769,4 zł,

wydatki Funduszu Pracy:

a) nielimitowane - 104.762,1 zł,

b) limitowane - 4.912,9 zł,

wydatki PFRON - 83,9 zł.

% udział aktywnych form

przeciwdziałania bezrobociu

do ogółu Funduszu Pracy w 2002r.

→ **3,9%**

FINANSE

Środki finansowe na aktywne formy przeciwdziałania bezrobociu pochodzą z różnych źródeł, tylko w części przyznawane są według algorytmu. Standardem stały się konkursy ogłaszane bądź przez Ministra, bądź przez samorząd wojewódzki. Efektem są porozumienia na realizację zadań, a beneficjentami programów są grupy wskazane w założeniach konkursowych. W ten sposób realizowane są programy dla osób długotrwale bezrobotnych, dla niepełnosprawnych program „Junior”, dla leśników „Zielone Miejsca Pracy”, dla młodych mężczyzn „Młodzi dla szkoły”, dla absolwentów „Młodzi dla Unii” itp.

Środki finansowe na aktywizację lokalnego rynku pracy w Powiecie Bydgoskim.

1. Środki Funduszu Pracy z algorytmu i programu AGRO z przeznaczeniem na finansowanie aktywnych programów przeciwdziałania bezrobociu w Powiecie Bydgoskim z uwzględnieniem Programu „Pierwsza Praca” absolwentów 2003r.

Tytuł	Kwota środków Funduszu Pracy (w zł)		Liczba aktywizowanych osób	
	ogółem	w tym na zadania nowo-rzeczpoczynane	ogółem	w tym osoby aktywizowane w 2003 r.
art. 57, ust.1, pkt 2,3 – koszty szkolenia bezrobotnych	164.533,00	160.322,00	165	159
art. 57, ust.1, pkt 5 – koszty refundowane z tytułu zatrudnienia bezrobotnych w ramach prac interwencyjnych	706.888,00	616.824,00	313	272
art. 57, ust.1, pkt 5 – koszty refundowane z tytułu zatrudnienia bezrobotnych w ramach robót publicznych	132.571,00	126.205,00	34	30
art. 57, ust.1, pkt 7 – koszty refundowane z tytułu promocyjnego zatrudnienia skierowanych absolwentów	203.045,00	162.445,00	107	55
art. 57 ust. 1, pkt 26, 30a – stypendia dla absolwentów skierowanych do odbycia u pracodawcy stażu	478.426,00	387.501,00	248	145
art. 57 ust. 1, pkt 29 – koszty dojazdów do pracy	10.501,90	10.501,90	20	20
RAZEM: art. 57, ust.1, pkt 2, 3, 5, 7, 26, 29, 30a	1.695.964,90	1.463.798	887	681

W tym: Pierwsza Praca dla Absolwentów 2003

Wyszczególnienie	Kwota środków Funduszu Pracy (w zł)	Liczba absolwentów
Szkolenia	20.000	20
Promocyjne zatrudnienie	52.355	25
Staże pracy	260.039	100
Dojazdy do pracy	7.000	14
Ogółem:	339.394	159

2. Projekt „JUŻ WIOSNA” - wniosek do Marszałka Województwa o dodatkowe środki na roboty publiczne w wysokości 192.900 zł dla 48 osób. Będą realizowane działania:

- Konserwacje urządzeń melioracji szczegółowej,
- Porządkowanie szlaków turystycznych, naprawa urządzeń i infrastruktury turystycznej,
- Likwidacja „dzikich” wysypisk śmieci wokół miast i wsi,
- Wsparcie zatrudnienia w ośrodkach i domach pomocy społecznej.

3. Środki Banku Światowego z konkursu ofert Zarządu Województwa pozyskane w I półroczu br. przez organizacje pozarządowe, spółki wodne, samorządy gmin przy merytorycznym doradztwie pracowników Starostwa Powiatowego i Powiatowego Urzędu Pracy pozwoliły na aktywizację już:

- 26 osób w ramach umów okresowych,
- 142 osób w ramach szkoleń do zatrudnienia.

4. Zamiar Starosty Bydgoskiego realizacji programu specjalnego dla osób , które utraciły pracę w Kujawskich Zakładach Naprawy Samochodów - wystąpienie na konkurs Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej o dodatkowe środki Funduszu Pracy z rezerwy Ministra z przeznaczeniem na przekwalifikowania i pożyczki na rozpoczęcie działalności gospodarczej. Projekt „Od nowa”.

CHARAKTERYSTYKA RYNKU PRACY POWIATU BYDGOSKIEGO.

W Powiecie Bydgoskim według stanu na dzień 31.03.2003r. zarejestrowanych jest ogółem 7.424 podmiotów gospodarczych, w tym:

- a) 212 w sektorze publicznym:
  - 6 przedsiębiorstw państwowych,
  - 5 spółki prawa handlowego.

- b) 7.212 w sektorze prywatnym:
  - 37 spółdzielni,
  - 316 spółek prawa handlowego,
  - 59 spółek z udziałem kapitału zagranicznego,
  - 583 spółki cywilne,
  - 6.032 osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą.

Według stanu na 31 maja 2003 roku w Powiatowym Urzędzie Pracy w Bydgoszczy zarejestrowane były 7.386 osoby bezrobotne zamieszkałe na terenie Powiatu Bydgoskiego. Stopa bezrobocia na terenie Powiatu Bydgoskiego wynosiła wg stanu na 30 kwietnia br. 21,3%, co plasuje Powiat Bydgoski na trzecim miejscu wśród wszystkich powiatów województwa kujawsko-pomorskiego. Niższy poziom bezrobocia mają tylko miasta na prawach powiatu: Bydgoszcz (13,0%) i Toruń (15,3%).

W odniesieniu do stanu z końca roku 2002 liczba zarejestrowanych bezrobotnych zwiększyła się o 50 osób tj. o 0,7%. Jednakże kwiecień i maj br. to miesiące, w których bezrobocie spadło.

Wzrost liczby bezrobotnych w okresie pierwszych pięciu miesięcy bieżącego roku odnotowano w 4 gminach powiatu, największy na terenie Solca Kujawskiego - o 78 osób, czyli o 5,9%.

Liczba bezrobotnych kobiet w porównaniu ze stanem z końca 2002 roku zmniejszyła się o 65 osób. Jednocześnie zmniejszył się udział kobiet wśród ogółu bezrobotnych - kobiety stanowiły 52,4% (na koniec 2002 r. – 53,6%).

Prawo do zasiłku posiadało na koniec maja br. 938 osób bezrobotnych, co oznaczało 12,7% wszystkich zarejestrowanych (stosunek procentowy w stosunku do początku roku pozostał bez zmian).

Absolwenci z terenu Powiatu Bydgoskiego (324 osoby) stanowili, według stanu na koniec maja bieżącego roku 4,4% ogółu bezrobotnych. W porównaniu ze stanem z końca 2002 roku ich liczba zmniejszyła się o 6,4% (22 osoby), a udział wśród ogółu bezrobotnych zmniejszył się o 0,1%.

Liczba osób niepełnosprawnych zarejestrowanych jako bezrobotne wyniosła w końcu maja br. - 192 osoby. W porównaniu ze stanem z końca 2002r., kiedy liczba ta wynosiła 164 osoby nastąpił wzrost o 17,1% (28 osób), natomiast udział w ogólnej liczbie bezrobotnych wzrósł o 0,4 punktu i wynosił 2,6%.

Osoby, które zostały zwolnione z przyczyn zakładu pracy (418 osób) stanowiły w końcu maja bieżącego roku 5,7% ogółu bezrobotnych z Powiatu Bydgoskiego. Oznacza to, iż liczba osób zwolnionych z przyczyn leżących po stronie pracodawcy zwiększyła się wobec stanu z końca roku 2002 o 51 osób, tj. o 13,9 punktów procentowych. Udział wśród ogółu bezrobotnych zwiększył się natomiast o 0,7 punktu.

Bezrobotni zarejestrowani w Powiatowym Urzędzie Pracy w Bydgoszczy z terenu Powiatu Bydgoskiego to przede wszystkim ludzie młodzi: 27,7% to osoby między 18 a 24 rokiem życia, a następne 27,1% znajdowało się w przedziale 25 - 34 lata.

Struktura bezrobotnych według poziomu wykształcenia na koniec maja br. przedstawiała się następująco: najliczniejszą grupę stanowiły osoby posiadające wykształcenie zasadnicze zawodowe (41,0% ogółu) oraz podstawowe i niepełne podstawowe (38,4%). Wśród kobiet powyższe wskaźniki w obu grupach wynosiły odpowiednio: 37,3% oraz 35,9%. Najmniej liczną populację stanowili bezrobotni legitymujący się dyplomem wyższej uczelni - 2,0% wszystkich bezrobotnych (2,6% wśród kobiet).

Osoby długotrwale bezrobotne (a więc takie, które bez zatrudnienia pozostają dłużej niż 12 miesięcy) stanowiły w Powiecie Bydgoskim 51,5% populacji bezrobotnych (w odniesieniu do stanu z końca 2002 r. nastąpił wzrost liczebności tej grupy o 2,0 punkty).

W okresie od stycznia do maja 2003 roku w Powiatowym Urzędzie Pracy w Bydgoszczy zarejestrowało się 2.410 bezrobotnych (w całym 2002r. – 6.442 osoby).

Na przestrzeni bieżącego roku z rejestrów Powiatowego Urzędu Pracy wyłączono 2.360 osób, w maju 2003r. - 577 osób. Największą grupę – 1.210 bezrobotnych wyłączono z tytułu podjęcia zatrudnienia (w maju - 332 osoby).

STRUKTURA BEZROBOCIA NA WSI

W maju 2003r. w Powiatowym Urzędzie Pracy w Bydgoszczy zarejestrowane pozostawały 4.882 osoby bezrobotne zamieszkałe na wsi.

W porównaniu ze stanem z końca roku poprzedniego populacja ta zmniejszyła się o 0,3% (tzn. o 19 osób). Osoby zamieszkałe na wsi posiadające status

bezrobotnych stanowiły w naszym powiecie 66,1% ogółu bezrobotnych (w końcu 2002 r. - 66,8%).

Wśród bezrobotnych zamieszkałych na wsi kobiety stanowiły 51,4% tej populacji (w końcu 2002 r. - 52,1%).

Największą liczbę bezrobotnych zamieszkałych na wsi odnotowano w gminach Koronowo (1.287 osób), Białe Błota (763 osoby), najmniejszą zaś w gminie Osielsko (416 osób).

Największy bezwzględny wzrost liczby bezrobotnych zamieszkałych na wsi w Powiecie Bydgoskim w okresie od końca 2002r. do końca maja br. odnotowano w gminach Dobrcz (44 osób) i Nowa Wieś Wielka (16 osób); natomiast w gminach Sicienko i Koronowo nastąpił w ww. okresie spadek liczby osób bezrobotnych o 31 osób w każdej.

Prawo do zasiłku dla bezrobotnych posiadało w końcu kwietnia br. 11,6% bezrobotnych zamieszkałych na wsi (567 osób). W końcu 2002 roku było to odpowiednio 13,3% oraz 651 osób. W trudniejszej sytuacji były pod tym względem kobiety, z których prawo do zasiłku na koniec maja 2003r. posiadało jedynie 8,1% (wśród mężczyzn wskaźnik ten wynosił 15,3%). Wśród wszystkich bezrobotnych w Powiecie Bydgoskim prawo do zasiłku posiadało 12,7% bezrobotnych.

Bezrobotni zamieszkali na wsi w Powiecie Bydgoskim to przede wszystkim ludzie młodzi: 28,7% nie ukończyło 24 roku życia (wśród całej populacji bezrobotnych z Powiatu Bydgoskiego współczynnik ten wynosi 27,7%), a kolejne 28,0% znajdowało się w przedziale wiekowym 25 - 34 lata (wśród bezrobotnych z terenu

powiatu ogółem – 27,1%). Najmniej bezrobotnych mieszkańców wsi było w wieku 45 – 54 lata (18,3% ogółu zamieszkałych na wsi) oraz powyżej 55 lat.

Większość bezrobotnych mieszkańców wsi posiada wykształcenie gimnazjalne i niższe (42,5%) oraz zasadnicze zawodowe (39,9%). Wykształceniem policealnym i średnim zawodowym legitymuje się 16,0%, zaś wyższym 1,6% bezrobotnych zamieszkałych na wsi. Struktura bezrobotnych kobiet zamieszkałych na wsi według wykształcenia jest podobna – najwięcej osób posiada wykształcenie podstawowe lub niepełne podstawowe oraz zasadnicze zawodowe.

Bezrobotni zamieszkali na wsi to głównie osoby poprzednio niepracujące – bez stażu pracy było 22,6% ogółu bezrobotnych z obszarów wiejskich. Inną liczną grupę stanowili ci, których staż wynosił od 1 roku do 5 lat (21,1%). Wśród bezrobotnych kobiet zamieszkałych na wsi na koniec maja 2003r. zdecydowana większość (25,4%) nie posiadała stażu pracy, a drugą pod względem liczebności grupę stanowiły bezrobotne mające staż od 1 roku do 5 lat (21,1%).

Ponad połowa bezrobotnych zamieszkałych na wsi - 52,0% - to osoby długotrwale bezrobotne, pozostające bez pracy ponad 12 miesięcy (w populacji bezrobotnych ogółem z terenu Powiatu Bydgoskiego wskaźnik ten wynosi 51,5%). Pozostający bez pracy od 6 miesięcy do 1 roku stanowią na koniec maja br. 19,4%. Podobnie przedstawia się struktura bezrobotnych kobiet zamieszkałych na wsi – najwięcej z nich to osoby długotrwale bezrobotne.

PODSUMOWANIE

1. Liczba bezrobotnych w Powiecie Bydgoskim w końcu maja 2003r. w odniesieniu do stanu z końca 2002r. wzrosła o 0,7% czyli o 50 osób. Udział bezrobotnych mieszkańców wsi w ogólnej liczbie bezrobotnych w naszym powiecie wyniósł 66,1%, co oznacza spadek o 0,7 pkt. w odniesieniu do stanu z końca 2002 roku. Wśród bezrobotnych zamieszkałych na wsi dominowały kobiety – 51,4% (w 2002 roku – 52,1%).
2. Bezrobotni zamieszkali na wsi to przede wszystkim ludzie młodzi, którzy nie ukończyli 24 roku życia – 28,7% oraz w wieku 25 – 34 lata (28,0%); dla całego Powiatu Bydgoskiego jest to odpowiednio 27,7% oraz 27,1%.
3. Bezrobotni mieszkańcy wsi to głównie osoby posiadające wykształcenie gimnazjalne i niepełne gimnazjalne (42,5%) oraz zasadnicze zawodowe (39,8%); struktura bezrobotnych kobiet zamieszkałych na wsi według wykształcenia jest podobna – zdecydowana większość z nich posiada wykształcenie gimnazjalne i niższe oraz zasadnicze zawodowe.
4. Osoby pozostające bez pracy powyżej 12 miesięcy stanowiły 52,0% ogółu bezrobotnych zamieszkałych na wsi; wskaźnik ten dla bezrobotnych całego Powiatu Bydgoskiego wyniósł 51,4%.

**ZESTAWIENIA TABELARYCZNE OBRAZUJĄCE RYNEK PRACY
W BYDGOSZCZY I POWIECIE BYDGOSKIM.**

1. Zarejestrowani bezrobotni według miast i gmin - stan na 31 maja 2003r.

Lp.	Wyszczególnienie		Liczba bezrobotnych		Bezrobotni z prawem do zasiłku	
			Ogółem	Kobiety	Razem	Kobiety
1	Miasto	Bydgoszcz	21509	11195	2977	1375
2	Miasto	Koronowo	1210	675	137	58
	obszar wiejski		1287	695	102	28
3	Miasto	Solec Kujawski	1294	685	234	86
	obszar wiejski		109	49	17	4
4	Gmina	Białe Błota	763	424	123	53
5	Gmina	Dobrcz	619	308	59	22
6	Gmina	Dąbrowa Chełmińska	584	280	56	18
7	Gmina	Nowa Wieś Wielka	503	243	81	30
8	Gmina	Osielsko	416	211	60	19
9	Gmina	Sicienko	601	300	69	29
Ogółem PUP			28895	15065	3915	1722
Zamieszkali na wsi w PUP			4882	2510	567	203
Powiat Bydgoski			7386	3870	938	347

2. Struktura bezrobotnych z terenu Powiatu Bydgoskiego wg wieku:

<u>wiek w latach</u>	<u>ilość osób</u>	<u>udział</u>
18 do 24	2049	27,7%
25 do 34	2003	27,1%
35 do 44	1713	23,2%
45 do 54	1442	19,6%
55 do 59	158	2,1%
60 i powyżej	21	0,3%

3. Struktura bezrobotnych z Powiatu Bydgoskiego wg czasu pozostawania bez pracy:

<u>czas pozostawania bez pracy w m-cach</u>	<u>ilość osób</u>	<u>udział</u>
do 1	422	5,7%
1 - 3	734	9,9%
3 - 6	952	12,9%
6 - 12	1476	20,0%
12 - 24	1395	18,9%
pow. 24	2407	32,6%

4. Struktura bezrobotnych z Powiatu Bydgoskiego wg wykształcenia:

<u>wykształcenie</u>	<u>ilość osób</u>	<u>udział</u>
wyższe	151	2,0%
średnie zawodowe i policealne	1018	13,8%
średnie ogólnokształcące	353	4,8%
zasadnicze zawodowe	3025	41,0%
gimnazjalne	2839	38,4%

5. Struktura bezrobotnych z Powiatu Bydgoskiego wg stażu pracy:

<u>staż pracy</u>	<u>ilość osób</u>	<u>udział</u>
bez stażu	1631	22,1%
do 1 roku	838	11,3%
1 - 5	1510	20,4%
5 - 10	1130	15,3%
10 - 20	1330	18,1%
20 - 30	828	11,2%
30 lat i więcej	119	1,6%

6. Nowo rejestrowani i wyłączenia z ewidencji osób bezrobotnych w okresie
styczeń - maj 2003r. w Powiecie Bydgoskim.

Nowo rejestrowani.

miesiąc	ilość osób
styczeń	176
luty	99
marzec	121
kwiecień	134
maj	87
razem	617

Wyłączenia z ewidencji

miesiąc	tytuł wyłączenia	ilość osób
styczeń	podjęcie pracy	191
	nie potwierdzenie gotowości do pracy	181
	rozpoczęcie szkolenia lub stażu	1
	pozostałe	43
	razem	416
luty	podjęcie pracy	150
	nie potwierdzenie gotowości do pracy	147
	rozpoczęcie szkolenia lub stażu	1
	pozostałe	41
	razem	339
marzec	podjęcie pracy	245
	nie potwierdzenie gotowości do pracy	147
	rozpoczęcie szkolenia lub stażu	42
	pozostałe	47
	razem	481
kwiecień	podjęcie pracy	292
	nie potwierdzenie gotowości do pracy	171
	rozpoczęcie szkolenia lub stażu	40
	pozostałe	44
	razem	547
maj	podjęcie pracy	332
	nie potwierdzenie gotowości do pracy	190
	rozpoczęcie szkolenia lub stażu	20
	pozostałe	35
	razem	577

Stopa bezrobocia
w kwietniu 2003r.

- kraj - 18,4%
- województwo - 22,8%
- Bydgoszcz - 13,0%
- Powiat Bydgoski - 21,3%

**bezrobocie w Bydgoszczy
i w powiecie Bydgoskim**

Zarejestrowani w PUP w Bydgoszczy:

Liczba klientów na 31.05.2003r. - 37 296 osób

Liczba bezrobotnych:

- a) 31.12.2002r. - 28 680 osób
- b) 31.05.2003r. - 28 895 osób
- c) wzrost (V'2003:XII/2002) - 0,7%

Zarejestrowani w Bydgoszczy:

Liczba klientów na 31.05.2003r. - 28 682 osoby

Liczba bezrobotnych:

- a) 31.12.2002r. - 21 344 osoby
- b) 31.05.2003r. - 21 509 osób
- c) wzrost (V'2003:XII/2002) - 0,8%

KORONOWO

- a) 2 534 osoby
- b) 2 497 osób
- c) -1,4%

DOBRCZ

- a) 575 osób
- b) 619 osób
- c) 7,6%

Stolisko

- a) 632 osoby
- b) 603 osób
- c) -4,3%

Osielsko

- a) 409 osób
- b) 416 osób
- c) 1,7%

**Dąbrowa
Chelmińska**

- a) 596 osób
- b) 584 osoby
- c) -2,0%

Bydgoszcz

**BIAŁE
BŁOTA**

- a) 21 344 osoby
- b) 21 509 osób
- c) 0,8%
- a) 778 osób
- b) 763 osoby
- c) -1,9%

Solec Kujawski

- a) 1 325 osób
- b) 1 483 osoby
- c) 5,3%

**NOWA WIEŚ
Wielka**

- a) 487 osób
- b) 503 osoby
- c) 3,2%

**Zarejestrowani
w Powiecie Bydgoskim:**

Liczba klientów na 31.05.2003r. - 8 614 osób

Liczba bezrobotnych:

- a) 31.12.2002r. - 7 336 osób
- b) 31.05.2003r. - 7 386 osób
- c) wzrost (V'2003:XII/2002) - 0,7%

Działania na rzecz osób bezrobotnych i zagrożonych zwolnieniem z pracy.

I. Promocja zatrudnienia i aktywizacji zawodowej osób pozostających bez pracy (w tym absolwentów) i zagrożonych zwolnieniem z pracy.

Zadania i sposób realizacji
1. Powszechnie dostępne, bezpłatne pośrednictwo pracy.   2. Rozwój pośrednictwa pracy krótkookresowej, tworzenie warunków dla powstania i rozwoju gminnych agencji zatrudnienia.   3. Marketing usług pośrednictwa pracy (dostosowanie do różnorodnych oczekiwań pracodawcy) celem pozyskania nowych partnerów oraz większej liczby ofert pracy.   4. Poradnictwo zawodowe dla: - osób bezrobotnych i poszukujących pracy w celu pomocy w wyborze odpowiedniego zawodu i miejsca zatrudnienia lub kierunku przekwalifikowania,   - pracodawców celem pomocy w doborze kandydatów do pracy na stanowiska wymagające szczególnych predyspozycji psychofizycznych.   5. Wspieranie działalności funkcjonujących w Powiecie Samorządowych Klubów Pracy oraz tworzenie warunków sprzyjających powstawaniu nowych. Docelowo - przekształcenie klubów w Centra Wspierania Przedsiębiorczości lub Gminne Centra Informacji.   6. Inicjowanie i organizowanie szkoleń grupowych i indywidualnych dla osób bezrobotnych w celu nabycia, podwyższenia bądź dostosowania kwalifikacji do potrzeb pracodawcy pod uprawdopodobnienie zatrudnienia,   7. Organizowanie subsydiowanych miejsc zatrudnienia (prac interwencyjnych oraz robót publicznych) dla osób długotrwale bezrobotnych, które mają szczególne trudności w znalezieniu zatrudnienia.   8. Zwrot kosztów dojazdu lub zakwaterowania osobom bezrobotnym, które podejmują pracę poza miejscem zamieszkania.   9. Obsługa zakładów zgłaszających zamiar dokonania zwolnień grupowych: - spotkania z pracodawcami,   - spotkania z załogą zakładu (po wręczeniu wypowiedzeń pracownikom),   - punkty konsultacyjno - doradcze na terenie zakładów (spotkania indywidualne lub grupowe z pracownikami w sprawach ewidencyjnych, świadczeniowych, doradztwa zawodowego, kompleksowa oferta usług PUP świadczonych obligatoryjnie lub fakultatywnie).

POWIATOWY PROGRAM PRZECIWDZIAŁANIA BEZROBOCIU ORAZ AKTYWIZACJI LOKALNEGO RYNKU PRACY .

Priorytety:

- poprawa zatrudnienia poprzez reorientację zawodową i podniesienie kwalifikacji ludności,
- promocja lokalnego partnerstwa,
- przeciwdziałanie długotrwałemu bezrobociu,
- ograniczenie bezrobocia wśród absolwentów,
- przeciwdziałanie psychospołecznym skutkom bezrobocia,
- kształtowanie postaw przedsiębiorczości.

Kierunki:

- promocja zatrudnienia,
- pozyskiwanie i efektywne wykorzystanie środków finansowych, w tym z Funduszu Pracy , z PFRON, z Banku Światowego oraz z Europejskiego Funduszu Społecznego – po akcesji do Unii Europejskiej,
- wsparcie doradcze i techniczne organizacji partnerskich działających na rzecz rozwoju rynku pracy.

Pożądane efekty:

- zwiększenie umiejętności osób bezrobotnych do samodzielnego poszukiwania pracy lub prowadzenia działalności gospodarczej,
- dodatkowe miejsca pracy,
- wzmocnienie i rozwój instytucji otoczenia gospodarczego.

II. Modyfikacja instytucjonalnej obsługi osób bezrobotnych i partnerów rynku pracy.

Zadania i sposób realizacji

1. Kompleksowa obsługa w gminach:

a) dla bezrobotnych:

- udzielanie informacji o przepisach prawa w zakresie praw i obowiązków osób pozostających bez pracy lub zagrożonych zwolnieniem z pracy,
- udzielanie informacji z zakresu aktywnych form pomocy i usług świadczonych przez urząd pracy,
- udzielanie informacji z zakresu usług świadczonych przez innych partnerów rynku pracy, przede wszystkim o źródłach finansowania działalności gospodarczej,
- pośrednictwo pracy.

b) dla przedsiębiorców:

- promocja oferty usługowej Powiatowego Urzędu Pracy,
- informacja na temat zasad pomocy publicznej,

c) dla osób bezrobotnych bez prawa do zasiłku:

- załatwianie spraw związanych z potwierdzaniem gotowości do podjęcia pracy,
- wypłata zasiłków rodzinnych i pielęgnacyjnych na miejscu, za pośrednictwem poczty

2. Rozwój pośrednictwa pracy za granicą. Utworzenie bazy danych osób zainteresowanych podjęciem pracy za granicą.

3. Upowszechnianie informacji o możliwościach podejmowania pracy za granicą za pośrednictwem pracowników PUP oraz działających w gminach Klubów Pracy, Gminnych Centrów Informacji, Centrów Wspierania Przedsiębiorczości.

4. Przygotowanie instytucji rynku pracy, w tym Powiatowego Urzędu Pracy do opracowywania, zgłaszania i realizacji projektów z zakresu zasobów ludzkich, współfinansowanych przez Europejski Fundusz Społeczny w ramach Regionalnego Planu Operacyjnego.

5. Upowszechnianie wśród partnerów rynku pracy informacji o Europejskim Funduszu Społecznym, Programie Aktywizacji Obszarów Wiejskich, Programie Sapard, o zasadach dostępu do środków pomocowych z Unii Europejskiej i Banku Światowego.

III. Działania na rzecz integracji społecznej, przeciw wykluczeniu społecznemu.

Zadania i sposób realizacji
1. Kształtowanie postaw gotowości do podjęcia pracy, zwłaszcza wśród podopiecznych opieki społecznej.   2. Realizacja modułowych projektów pomocy osobom długotrwale bezrobotnym bez kwalifikacji zawodowych, zagrożonym wykluczeniem społecznym poprzez: - warsztaty przygotowujące do wejścia na rynek pracy,   - szkolenie zawodowe w ramach środków finansowych z Banku Światowego,   - subsydiowane z Funduszu Pracy zatrudnienie w ramach prac interwencyjnych,   - promocję najlepszych uczestników na otwartym rynku pracy.   3. Kierowanie na subsydiowane miejsca pracy w ramach prac interwencyjnych i robót publicznych w pierwszej kolejności osób bezrobotnych: - korzystających z pomocy społecznej,   - samotnie wychowujących dzieci,   - których małżonek również jest bezrobotny,   - pozostających bez pracy ponad rok,   - których zatrudnienie jest konieczne ze względów społecznych.   4. Rehabilitacja zawodowa osób niepełnosprawnych: - szkolenia i przekwalifikowania pod uprawdopodobnienie zatrudnienia,   - warsztaty aktywnego poszukiwania pracy dla osób legitymujących się stopniem niepełnosprawności – po utracie uprawnień rentowych – celem ułatwienia powrotu na rynek pracy.

IV. Inne przedsięwzięcia

Zadania i sposób realizacji
1. Opracowywanie, wydawanie i rozpowszechnianie informacji o usługach Powiatowego Urzędu Pracy oraz innych partnerów na rynku pracy dla osób bezrobotnych, poszukujących pracy oraz pracodawców, w szczególności wydanie Katalogu wszystkich procedur w sprawach dostępu do świadczeń i usług należnych: - osobom bezrobotnym,   - osobom zagrożonym utratą pracy,   - absolwentom,   - przedsiębiorcom.   2. Współorganizacja i udział we wszelkich przedsięwzięciach związanych z problematyką rynku pracy, realizowanych w Powiecie Bydgoskim (targi edukacji i pracy, seminaria problemowe w gminach, giełdy pracy itp.),   3. Wspieranie przez instytucje szczebla powiatowego gminnych programów w zakresie pozyskiwania środków pomocowych,

V. Edukacja na rynku pracy.

Zadania i sposób realizacji
1. Rozwój kształcenia ustawicznego celem ułatwienia nabycia nowych zawodów i umiejętności.   2. Popularyzacja w szkołach stopnia ponadgimnazjalnego wiedzy o rynku pracy i kreowanie postaw przedsiębiorczości.   3. Dostosowanie kształcenia do potrzeb rynku pracy. Nawiązywanie z pracodawcami umów o zwrot wynagrodzeń wypłacanych pracownikom młodocianym, zatrudnionym na podstawie umowy o pracę w celu przygotowania zawodowego oraz składki na ubezpieczenie społeczne od tych wynagrodzeń. Podejmowanie działań w kierunku zatrudnienia absolwentów przez przedsiębiorców u których młodzież odbywa praktyczną naukę zawodu.

VI. Promocja zatrudnienia młodzieży.

Zadania i sposób realizacji
1. Realizacja programu „Pierwsza Praca” w Powiecie Bydgoskim: - szkolenia wstępne pozazawodowe „Samodzielność na rynku pracy”,   - organizacja refundowanych miejsc pracy dla absolwentów,   - organizacja staży absolwenckich, w tym staży dla absolwentów niepełnosprawnych w ramach programu „Junior” współfinansowanego ze środków PFRON.   2. Promocja wolontariatu jako formy zdobycia pierwszego doświadczenia zawodowego.   3. Stwarzanie możliwości nabycia pierwszych doświadczeń zawodowych w instytucjach samorządowych oraz u przedsiębiorców w ramach staży zawodowych i wolontariatu.

VII. Promocja i rozwój lokalnej przedsiębiorczości.

Zadania i sposób realizacji

1. Wsparcie gminnych przedsięwzięć celem tworzenia przez samorządy warunków i zachęt do podejmowania przez mieszkańców pozarolniczej działalności gospodarczej.
2. Organizacja w gminach cyklicznych seminariów, szkoleń i spotkań promujących pracę na własny rachunek.
3. Promocja możliwości pozyskiwania zewnętrznych źródeł finansowania rozpoczęcia działalności gospodarczej bądź dofinansowania już prowadzonej.
4. Pomoc organizacjom gminnym w merytorycznym przygotowywaniu wniosków i pozyskiwanie środków finansowych na tworzenie Centrów Wspierania Przedsiębiorczości.
5. Priorytet dla lokalnych przedsiębiorców w wykonawstwie realizowanych przez samorządy inwestycji.
6. Doskonalenie systemu informacji wspomagających działalność gospodarczą poprzez internet.
Utworzenie „Internetowego Serwisu Gospodarczego” na stronie internetowej Starostwa Powiatowego celem:
  - stworzenia możliwości ciągłego dostępu do niezbędnych, dynamicznie zmieniających się danych dot. stanu lokalnej gospodarki poprzez zebranie i analizę danych statystycznych,
  - udostępnienia zebranych informacji przydatnych przy zakładaniu i rozwijaniu działalności gospodarczej, w tym m.in. dot. obowiązków formalno – prawnych, procedur administracyjnych, lokalnych podatków i opłat, ofert inwestycyjnych itp.

Serwis obejmie zagadnienia:

- Demografia,
- Rynek pracy,
- Działalność gospodarcza,
- Finanse,
- Obsługa i pomoc dla biznesu,
- Przewodnik dla inwestora,
- Katalog ofert inwestycyjnych,
- Katalog ofert gospodarczych,
- Powiązania regionalne.

